

Handelns utsikter 2021–2023: Handeln efter coronaåret

Jaana Kurjenoja

Chefsekonom

Några plock ur prognosen. Hela materialet är tillgängligt på Finsk Handels webbplats för medlemmar [kauppa.fi](https://www.kauppa.fi) under rubriken Tutkimukset (på finska).

Innehåll

Omsättningens utveckling inom handeln	3
Sysselsättningens utveckling inom handeln	12
Handelns investeringar	24
Konsumenternas förväntningar på den närmaste framtiden	29
Detaljhandelns förväntningar för den närmaste framtiden	33
Omsättning och sysselsättning inom detaljhandeln 2021–2023	42

Några plock ur prognosen.

Hela materialet är tillgängligt på Finsk Handels webbplats för medlemmar kauppa.fi under rubriken Tutkimukset (på finska).

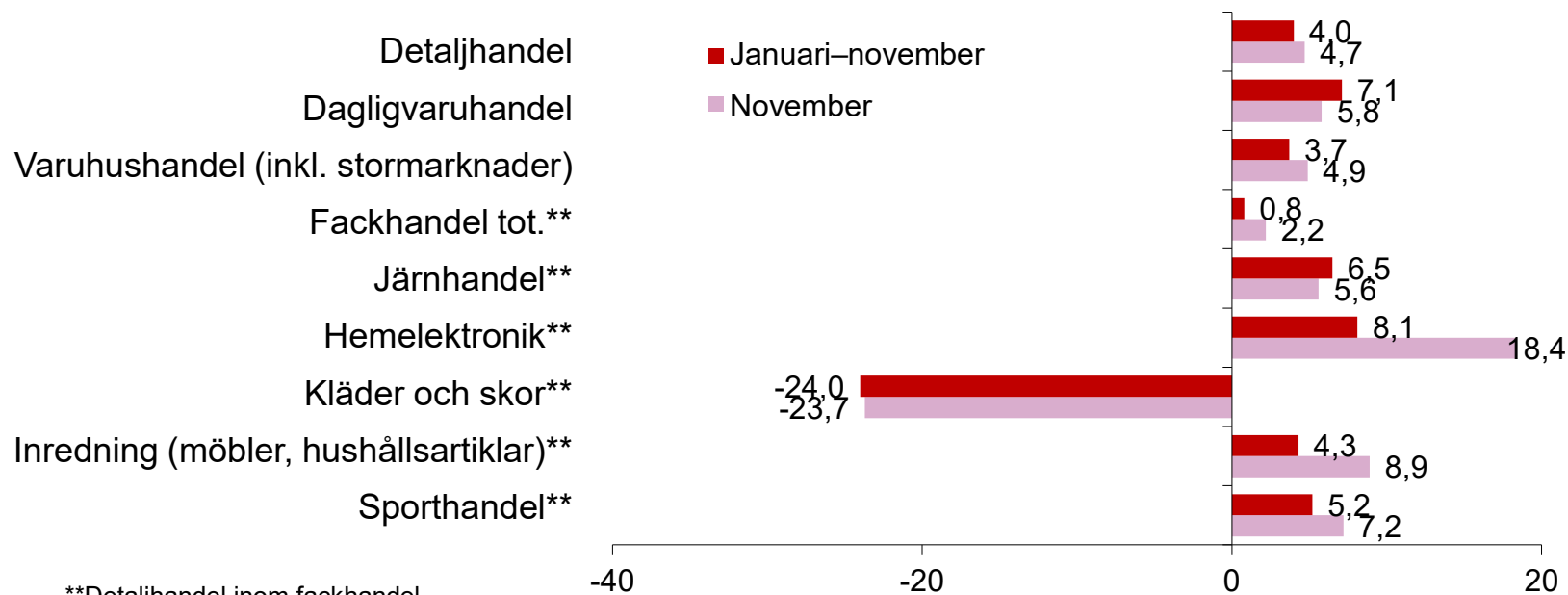
Omsättningens utveckling inom handeln

Några plock ur prognosen.

Hela materialet är tillgängligt på Finsk Handels webbplats för medlemmar kauppa.fi under rubriken Tutkimukset (på finska).

Den årliga ändringen i omsättningen i de största branscherna inom detaljhandeln

Kumulativ årlig ändring för januari–november och den årliga ändringen för november 2019–2020, %

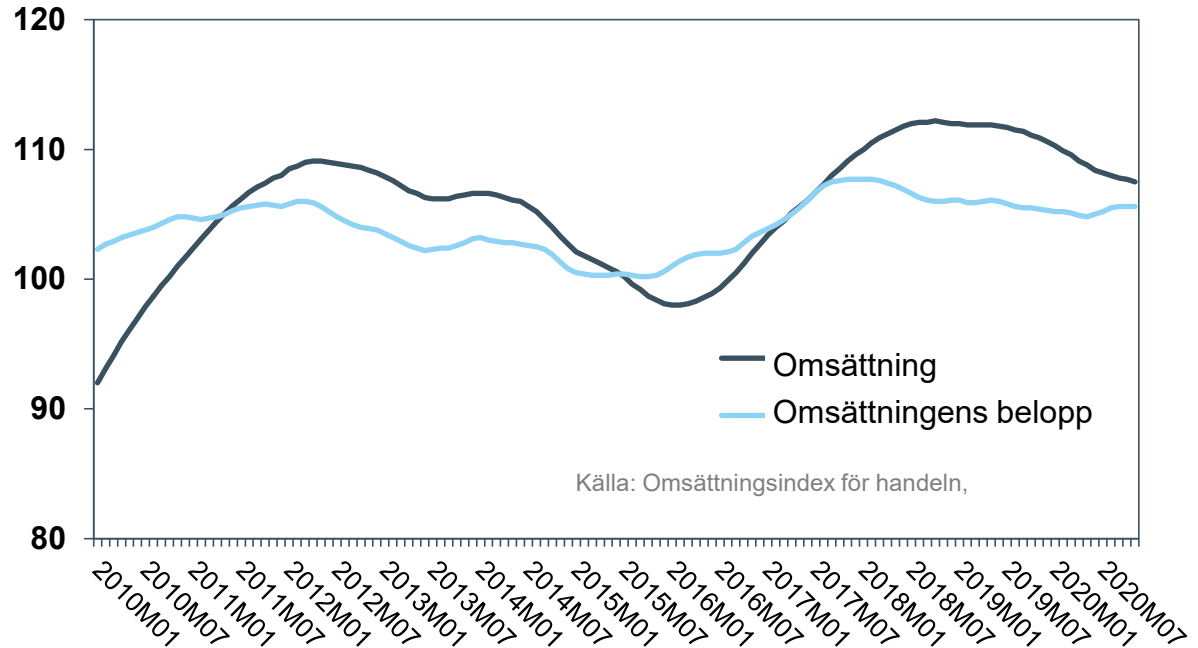
**Detaljhandel inom fackhandel.

Källa: Omsättningsindex för handeln, Statistikcentralen.

Trenderna för omsättningen och volymindexet för partihandeln

Indexen på månadsbasis, 2015 = 100, sista observationen november 2020

Trenden för partihandels omsättning vände nedåt redan i slutet av förra året, och den nedåtgående trenden har förstärkts under våren 2020.

Coronan gav en del branscher inom detaljhandeln en rejäl tillväxtknuff, medan andra störtdök

- Den kumulativa årliga tillväxten för hela detaljhandelns omsättning i euro var i januari–november 4 procent och för omsättningens volym* 4,1 procent. Enligt preliminär statistik var den årliga tillväxten för detaljhandelns omsättning i euro omkring 3,7 procent och för omsättningens volym* 3,6 procent.
 - Detaljhandelns tillväxt var särskilt kraftig inom dagligvaruhandel (kumulativ årlig tillväxt i januari–november 7,1 %), hemelektronik (8,1 %), järnhandel (6,5 %) och fackhandelsbranschen för blommor, växter och trädgård (8,1 %).
 - Inom järnhandeln inleddes en exceptionellt hård tillväxt redan i februari och den fortsatte långt in på sommaren. Tillväxten ökade på grund av såväl vädret som en ökad vistelse hemma och på stugan. Tillväxten fortsatte, något avmattad, in på hösten.
 - Hemelektronikförsäljningen har ökat redan i flera år. Distansarbete och distansstudier samt en allmänt minskad rörlighet under coronakrisen satte fart på tillväxten inom elektronikförsäljningen ifjol.
 - Dagligvaruhandeln började öka genast i januari och tillväxten fortsatte under hela coronaåret. Mätt i omsättning var år 2020 det bästa under hela 2000-talet. Den kumulativa årliga tillväxten för omsättningen i januari–november är 5,2 procent.

Coronan gav en del branscher inom detaljhandeln en rejäl tillväxtnuff, medan andra stötdök

- För special- och bruksvaruhandeln var 2020 ett motsägelsefullt år. En del branscher och företag återhämtade sig efter fallet i mars–april, medan andra upplevde ett dystert slut på året.
 - Omsättningen inom bruksvaruhandeln för inredning och hem samt sporthandeln sjönk klart i mars–april, men steg igen i maj och tillväxten fortsatte hela hösten. Den kumulativa omsättningen för båda branscherna var redan i november klart högre än året innan.
 - Mars slog hårt mot den optiska branschen, och under tiden mars–juni sjönk omsättningen i branschen med över 40 procent från förra året. Även om försäljningen började öka mot slutet av sommaren och hösten, räckte det inte till för att ersätta förlusterna under våren och försommaren. I november var branschens kumulativa omsättning fortfarande nästan 13 procent mindre än året innan.
 - Även bokhandlarnas och guldsmedsaffärernas omsättning sjönk kraftigt under tiden mars–juni och nedgången har fortsatt under hösten. I november var den kumulativa omsättningen för båda branscherna omkring 13 procent mindre än året innan.
 - I mars och maj reducerades omsättningen för fackhandeln med kläder och skor med nästan hälften och i april med nästan 70 procent. Utvecklingen vände inte heller under hösten, och i november hade branschens kumulativa omsättning sjunkit med 24 procent jämfört med året innan.

Kom partihandeln undan med blotta förskräckelsen?

- Den årliga ändringen för partihandelns omsättning i eurobelopp var i januari–november –3,9 procent och för omsättningens volym* –0,8 procent.
 - Partihandeln som betjänar kaféer och restauranger förlorade största delen av sin omsättning. Samtidigt uppvisade både partihandeln som betjänar detaljhandeln, såsom järn-, varuhus- eller dagligvaruhandeln, och partihandeln för informationsteknik en tillväxt.
 - Industrins minskade orderingång och produktion under senvåren återspeglades också i partihandeln och ökade oron för sysselsättningens och omsättningens utveckling i branschen.
 - Oron förstärktes ytterligare av den minskade byggnadsvolymen. Ifjol inleddes dock fler byggnadsprojekt än under året innan, vilket stödde partihandelns omsättning.
 - I november ökade industrins nya beställningar igen och den industriella produktionens nedgång dämpades.
- Om de realiseraras, stöder industrins förbättrade utsikter partihandelns utveckling i år.
- Lönesumman inom partihandeln började sjunka i april efter tillväxten i början på året, men har inte fortsatt minska under hösten jämfört med föregående år.

* Omsättningen korrigerad med prisfluktuationer.

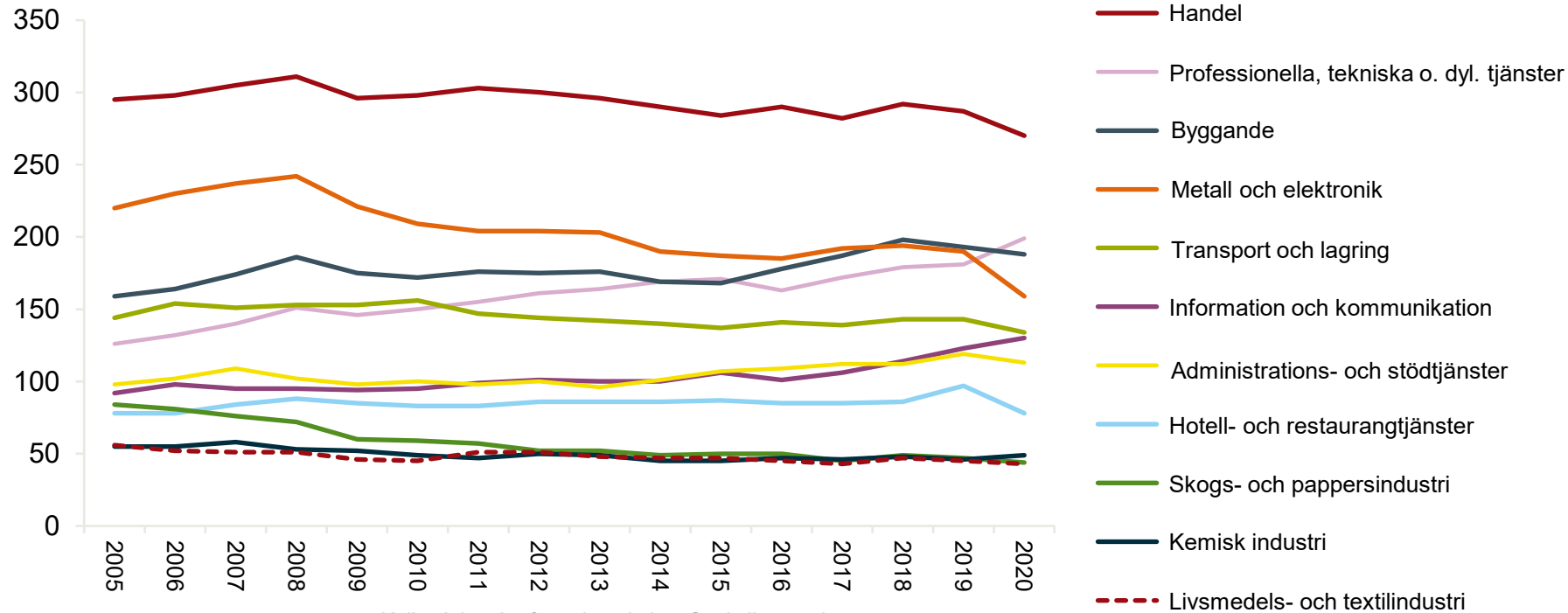
Sysselsättningens utveckling inom handeln

Några plock ur prognosen.

Hela materialet är tillgängligt på Finsk Handels webbplats för medlemmar kauppa.fi under rubriken Tutkimukset (på finska).

Även om sysselsättningen har minskat, sysselsätter handeln ändå flest inom näringslivet

1 000 personer

Källa: Arbetskraftsundersökning, Statistikcentralen.

Den nedåtgående sysselsättningsutvecklingen inom detaljhandeln fortsätter

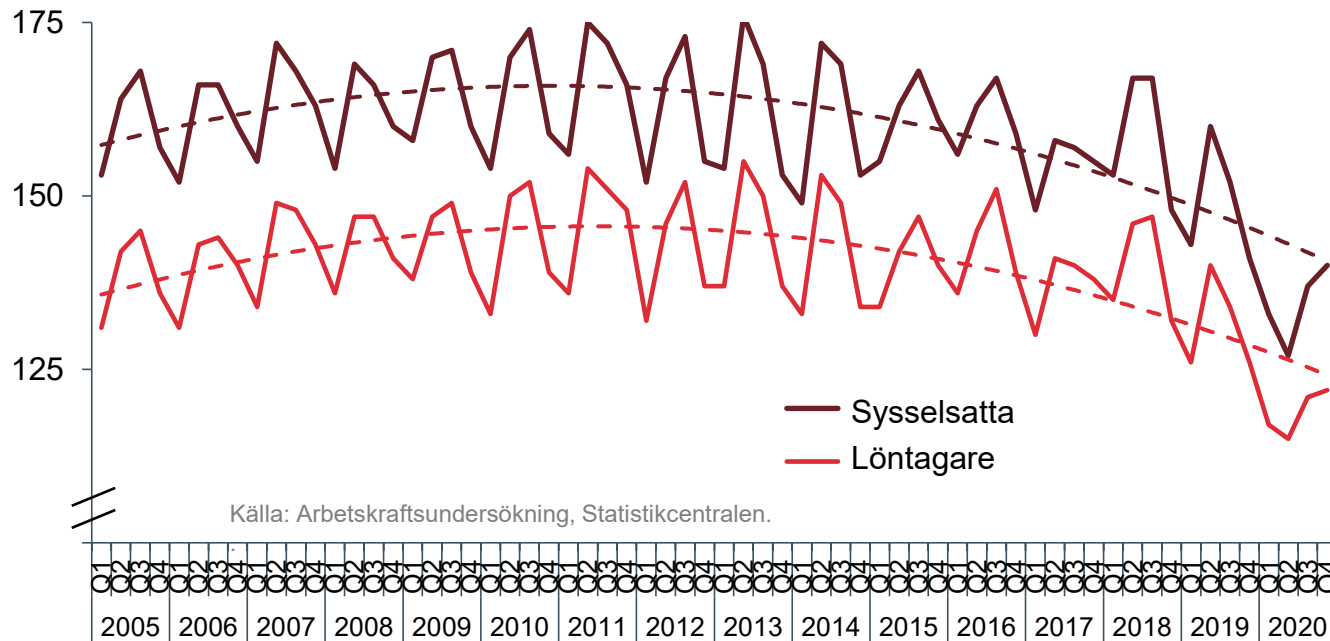
Antalet sysselsatta och löntagare inom detaljhandeln enligt Statistikcentralens arbetskraftsundersökning

1 000 personer

Obs! De som är permitterade för mindre än tre månader statistikförs som sysselsatta

Detaljhandelns sjunkande sysselsättningstrend inleddes 2012–2013.

Den hårdnande inhemska och utländska konkurrensen såväl i fysiska butiker som på nätet samt behovet att vara kostnadseffektiv och effektivisera verksamheten minskar efterfrågan på arbetskraft på lång sikt.

Antalet sysselsatta minskar trots ökande omsättning

- Den långa trenden inom arbetskraftsutvecklingen har börjat förändras: Utvecklingen av omsättningens volym har inte längre en lika stark inverkan på behovet av arbetskraft som tidigare.
 - Internationellt försöker företag kontrollera leveranskedjorna inom handeln bättre och korta ned dem. Sätt att söka skalfördelar är bl.a. kedjebildning, stora centrallager och inköpssamarbete.
 - Man tävlar om kunderna gränsöverskridande på alla kanaler.
 - Den internationella och inhemska konkurrensen inom såväl parti- som detaljhandeln har ökat behovet att effektivisera och skära ned kostnaderna även i Finland.
 - Automatiseringen och den digitala utvecklingen gör det möjligt att effektivisera och öka produktiviteten, och man behöver inte alltid öka mängden arbetskraft för att upprätthålla eller förbättra tjänsterna.
- Antalet sysselsatta i detaljhandeln minskade med 10 000 under 2019 och omkring 15 000 under 2020. Sysselsättningen har minskat framför allt inom fackhandeln.
- Inom partihandeln har framför allt den kraftiga konjunkturen inom byggandet höjt sysselsättningen under de två senaste åren. Permitteringar och färre rekryteringar av säsongsarbetare och praktikanter än tidigare vände partihandelns lönesumma nedåt redan i april. Det verkar som om sysselsättningstillväxten nu är i en brytning.

Omsättning och sysseisättning inom detaljhandeln 2021–2023

Några plock ur prognosen.

Hela materialet är tillgängligt på Finsk Handels webbplats för medlemmar kauppa.fi under rubriken Tutkimukset (på finska).

Handelns utsikter – prognosens bakgrund

- Den ekonomiska tillväxten ligger på knappa tre procent i år. Under de kommande två åren mattas tillväxten av, först till två procent och därefter strax under.
- Både exporten och importen ökar i år och nästa år med 4–5 procent.
- Inflationen kommer att tillta till cirka en procent i år och en och en halv procent nästa år.
- Den privata konsumtionen återhämtar sig i år med 3–4 procent.
 - Den privata konsumtionen skadas av den fortsatta osäkerheten och privathushållens växande sparande. Å andra sidan utgör de ackumulerade besparingarna en stor potential för ökad privat konsumtion när coronapandemin lättar. Konsumtionstillväxten efter pandemin riktar sig sannolikt till största delen mot andra tjänster än detaljhandeln.
 - Det minskade antalet sysselsatta i år bromsar upp köpkraftens tillväxt på samhällsekonomisk nivå.
 - Den växande arbetslösheten ökar sparatet och osäkerheten, vilket minskar privathushållens konsumtion.
- Bostadsbyggandet minskar inte märkbart i år, men många företag skjuter upp eller drar tillbaka sina byggnadsinvesteringar, vilket kommer att inverka på partihandelns verksamhet som betjäna byggandet.
- De höjda fraktpriserna, de förlängda leveranstiderna samt bristen på bl.a. stål och andra råvaror kan leda till flaskhalsar i produktionen och försvaga i synnerhet partihandelns, men även detaljhandelns, inköpskedjor.
- En förlängning av coronapandemin över sommaren i Finland och globalt kan förändra situationen avsevärt.

Handelns utsikter – prognosens bakgrund

- I prognosen har man inte gjort antaganden om några andra skatte- och avgiftsbeslut än de som redan meddelats.
- I prognosen har man antagit att det värsta skedet i coronapandemin är förbi till sommaren.
 - Om pandemin fortsätter långt in på hösten, kan detaljhandeln – och i synnerhet dagligvaruhandeln – växa snabbare än prognosen. Tillväxtnuffen till följd av coronan är ändå svagare än ifjol.
 - Konsekvenserna av en fortgående pandemin för ekonomin och sysselsättningen tär å andra sidan på köpkraften och förtroendet, och en del branscher inom handeln kan krympa kraftigt.
- Tillväxten i år och de närmaste åren är förknippad med risker för nedgång.
 - Till riskerna för nedgång hör bl.a. problemen i anslutning till brexit, skuldsättningen inom den offentliga sektorn och eventuella skattehöjningar under ekonomins anpassningsskede.
 - En åldrande befolkning och urbaniseringen ändrar handelns strukturer.
 - Kostnader som beror på den åldrande befolkningen samt reformer inom den offentliga sektorn, som social- och hälsovårdsreformen, skapar press för att skärpa beskattningen, särskilt konsumtionsbeskattningen. Om detta besannas kommer det att tära på köpkraften och öka kostnaderna inom handeln.
- Det kan också finnas positiva risker i tillväxten under innevarande och kommande år.
 - Ökningen i privatkonsumtion kan vara starkare än prognostiserat.
 - Återhämtningen från coronakrisen kan nu vara snabbare globalt sett än man förutsett, och då kan även Finlands ekonomiska tillväxt ske snabbare än man förutsett.

Kiitos!

Jaana Kurjenoja
Pääekonomisti
Kaupan liitto

jaana.kurjenoja@kauppa.fi
🐦 @JaanaKurjenoja / kauppa.fi

KAUPAN LIITTO

Några plock ur prognosen. Hela materialet är tillgängligt på Finsk Handels webbplats för medlemmar kauppa.fi under rubriken Tutkimukset (på finska).